

יחסי חוץ

כנר בודד כמו זקבה

דגלים אחרים, ברחבה שלפני הקונסרבטוריון במוסקבה. מתוך היכול המפואר בקצו צלילי מוסיקה קלאסית. חזרות שופטים, גליונות נייר לבנים בידיהם, נחפזו מחדר לחדר. כתר בחיבר גיולה על חזית הבניין הסבירה את התכונה המיוחדת: "תחרות עולמית של כנרים ופסנתרנים עלישם פויטר צ'יקובסקי, מוסקבה, 1958."

מישראל בא למוסקבה, כשנרתיק הכינור בידו, משה מורביץ, 27, אחד ממוסיקאים המצטיינים של המדינה. מורביץ היה אחד מעשרות מוסיקאים ישראלים צעירים שיצעו להזמנתה של החברה הבינלאומית בראשותו של דימטרי שוסטאקוביץ. הועדה שיגרה את הזמנתה לפני חודשים אחדים, לפי כתובתה של תנועת היודות הישראלית ברית המועצות בתל-אביב, הנוטה למקיי.

ההזמנה שימחה את לב עסקני התיועה. בעצם הראשונה הוזמנו מוסיקאים צעירים מישראל לתחרות הבינלאומית החשובה. בי שעה שמזכיר התנועה מסר את הידיעה ל' עתונתו, התקשרו פעילים אחרים עם משרד החינוך, ביקשו מפקידיו להרכיב חזרת מכון למועמדים לנסיעה.

עצות מחוקרים. עד מהרה התברר כי משרד החינוך אינו הכתובת היחידה למבחן מוסיקאים צעירים, הרוצים לצאת לתחרות במוסקבה. המועמדים לנסיעה הוזמנו לכתובת אחרת לגמרי, חינוכית פחות, במשרד הבטחון ובמקומות מפגש אחרים, נחקרו הכנרים ר הפסנתרנים על תולדות חייהם, צוידו בעצות ידידותיות, לבל יצאו לדרך הארוכה. בחלק מן המקרים הוסבר למועמדים כי יתכן ויאבדו את מקום עבודתם. הסברות אלה לו בהפגנת בקיאות מעמיקה בתוכניותיהם בי עבר ובעתיד.

ההסברות והעצות של היועצים התקיפים, שלא הציגו את עצמם בשמב אף באחד מן המקרים, עשו את שלהם. למוסקבה יצא רק מורביץ, הניח השומר הצעיר, לשעבר חבר משק בית-אלפא, שהחליט להסתכן ולנסות לזכות באחד המקומות המכובדים בתחרות החשובה. השבוע התפרסמו תולדות חייו ותימניו בליטרטוריה גזטה, בטאונה של התאחדות הסופרים הסובייטים.

תעלומת המכתב הנעלם. לא היתה זו הפעם הראשונה שיד מסתורית מתערבת באופן פעיל בנסיגות להרוק את הקשרים, ולו רק התברכות והחברתיים, בין ברית המועצות למדינת-ישראל.

פרשה אופיינית לא פחות היתה רריית הדי מתו של הכנר הסובייטי היהודי הגדול דוד אויסטראך, אשר התמרת הפילרמונית מנסה לשאח לארגן לו מסע הופעות בישראל. הודמנות טובה להסדיר ענין זה התגלגלה לידיה של הנהלת התזמורת, כשהוזמן משה ("מישה") אידלברג מעסקני תנועת היודות, לחגיגות 40 השנה להסכה בברית-המועצות. מישה, המעורה בחיי התרבות והאמנות בי ארץ, והמכיר אישית את מנהלי התזמורת, הסכים לנסות ולספל בהזמנתו של אויסטראך. "קובלתי יפוי-רוח מהתמרת להזמין את אויסטראך או מוסיקאי אחר מסוגו, סיפר מישה, "צבי הפסל, מהתגהלה, סיפר לי שכבר לפני שנה שלח מכתב בנדון, באמ" צעות השגירות הישראלית במוסקבה. הוא ביקש ממני לברר מה גורלו של המכתב, ולהמשיך בטיפולו."

במוסקבה לא מצא אידלברג כל זכר למכ" תב, הוא יבובו שעות יקרות בשגירות, לבסוף אמר לו המזכיר הראשון אביעזר שלוש: "לא קיבלנו מכתב כזה."

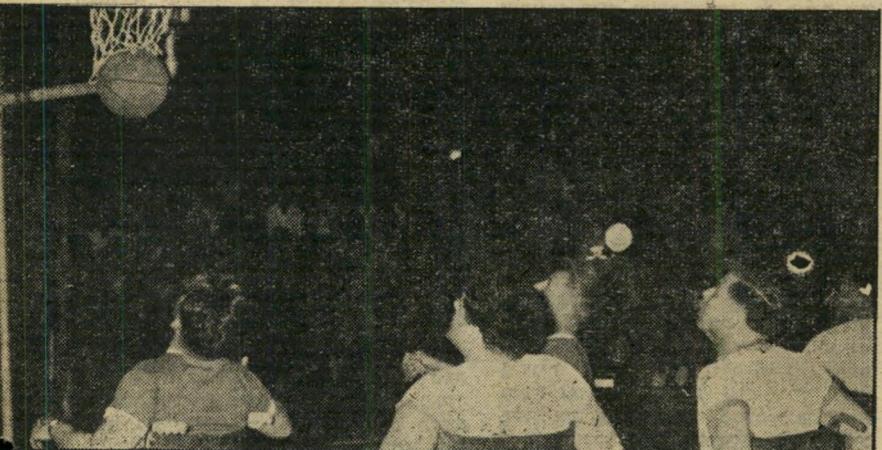
כנר תחת כנר. ככל ואת פנה מישה בעצמו לחקט, החברה הסובייטית הממשלתית לקשרי-תרבות עם ארצות אחרות, קיבל הס" בר כי בלא פניה רשמית אין לסדר דבר. בתל-אביב, נמשת הפיפור כמו בתעלומה בלשית: הפסל, שהתפלא מאד לשמוע כי מכתבו לא הגיע, פנה למשרד-החוץ. פקידו הגישר הפנו אותו לנציג ווקס בתל-אביב, שחור באווינו: "עליכם לפנות למשרד ה' תרבות הסובייטי."

לבסוף, אחרי שסבלנות הנהלת התזמורת פקעה, הסכים אחד מפקידי משרד-החוץ ל' הסביר את הצד המדיני של הפרשה: "אין לכם שום סיכויים. עד שמוסקבה לא תזמין כנר ישראלי ברמה אמנותית שדה, לא נזמין שום כנר סובייטי. צריך להיות שחיון ביחסים בינינו לבין ברית-המועצות." חברי הנהלה גדהמו מעולם לא הושמעה באוזניהם הביעה דומה, כשהוזמנו לאוגרד ברנשטיין אין מנחין.

משותקי ישראל הלהיבו זו הפעם הראשונה כדורסל על

שתי הקבוצות ערוכות ומוכנות לתחילת התחרות. 12 השחקנים חולקו לשתי קבוצות, לפי חלוקה של איזורי המגורים. קבוצת רמת-השרון (ימין) פיגרה במהלך המישחק, זכתה בדקות האחרונות בנצחון (16:17) ובגביע סרי-הבסחון.

כדור בסר! את רוב הקליעות לסל מבצעים המשותקים מקרוב. הם מתקרי בים עד מתחת לסל, ורק אז מנסים לקלוט. לפי החוק שנחקק במיוחד למישחקים כאלה, מותר להם לצאת עם הגלגל הקטן מחוץ למגרש, ואין זה "חוזי".

דממה דקה השתלטה על איצטדיון הכדורסל של הפועל בחולון. על המגרש המואר הסתדרו, זו מול זו, שתי הקבוצות היריבות. השחקנים העיפו מבט עצבני לעבר קהל הספורטאים ובני המשפחות, שחיכו להתחלת המישחק הפומבי הראשון בין שתי קבוצות של משותקים. משה פלד, יליד פולין בן ה-34, העיף מבט נוסף באשתו שישבה בין הקהל, שאל בהת' רגשות את חברו לקבוצה יואל זינגר: "איך יסתכלו עלינו כשנתחיל להסתובב עם ה' עגלות שלנו?"

החששות לא היו מוצדקים. כי ברגע ש' השופט שרק את שריקת הפתיחה, ועשרת הנכים על עגלות העץ שלהם החלו לרוץ קהל בשחיה וכדורסל, וכלה בקליעה למטרה. אף בענפי האתלטיקה הקלה מתחרים ה' משותקים, בעיקר בהטלות והדיפות למיניהן. הצעד הראשון בכיוון זה נעשה לפני עשר שנים בבריטניה, עלידי דיר גוטמן, אנגלי-יהודי ממוצא גרמני. מתוך טיפול במשותקי מלחמת העולם השניה, מצא הרופא כי אורך החיים הממוצע אחרי הפגיעה, הוא שלוש שנים לערך. כי הפגיעה בחוט השדרה, ה' משתקת את חלקו התחתון של הפצוע, מר' תקת אותו למיטתו או לעגלתו, מביאה בעק'

חזים חיים זנזורי ואש' תו, במשחק הנמר בכדור' סל על גביע המדינה בין מכבי והפועל ת"א.

עקרון השחיון הוא עיקר חשוב מאד, כנראה, במדיניות משרד החוץ. כשהגיעה הזמנה גדולה לספרים עבריים ממוסקבה, סירב משרד-החוץ לאשר את ההספקה: "אם הסובייטים יתחייבו למכור את הספרים בי' חנויות, נמכור להם." הסיבה האמיתית ל' סירוב המזור: משרד-החוץ אסר הכנסת ספרים סובייטים לישראל, בתירוף ש"ברית' המועצות אינה קונה ספרים מישראל." עכ' שיו, עם בוא הזמנה, מצאו הפקידים ה' לרגלם: להפריע בכל מחיר להסבת היחסים בין ישראל לברית-המועצות.

השבוע, התברר כי היו אלה תירוצי-סרק בלבד. אחרי לחץ אדיר של פרופטורים בי' אוניברסיטה ובטכניון, סופרים ואנשי תיאט' רון, נאלץ משרד-החוץ לאשר יבוא ספרים סובייטים לישראל. בברית-המועצות לא הת' חילו עדיין למכור ספרים עבריים בחנויות.

מיעוטים מה דוחף סופרים?

המשרדים והמשכילים הערביים, שהת' כנסו לפני חודשים באולם אמפייר הנצרי (העולם הזה 1061) עוררו נגדם את המת הממשל הצבאי והמחלקה הערבית של ה' הסתדרות. אנשי מחלקה זו הפעילו לחץ רצוף נגד משתתפי הכינוס, דרשו מהם להסתמג ממנו. אך המסע דעך מבלי להשיג את מטרתו.

לפני שבועיים הופתעו אותם צעירים לקבל הזמנה, מודפסת על נייר המכתבים של ה' הסתדרות הכללית של העובדים העבריים. המחלקה הערבית, מזכיר המחלקה אליהו אגסי הוזמנם לאסיפה של סופרים, משוררים ומחזיקי עט, למען קיום והידוק קשרים עם המחלקה הערבית בהסתדרות. היתה זו הזמנה בלתי-צפויה, כי המזומנים התרגלו ברובם לראות במחלקה הערבית גוף שאינו מגלה כל אהדה לשאיפותיהם, ואשר שבועצו בשפה הערבית יצא לא פעם בהת' קפה נגדם ונגד ארגונם.

פרם למצטיינים. השבוע, כאשר הת' כנסו בכניי היצו הפועל בתל-אביב, קיבל את פניהם אליהו אגסי בלבביות. בנאום שי' ארך שעה וחצי, הסביר להם המזכיר מה הם המניעים הווחפים סופר לכתוב: "ההשפעה הכספית המוחשית, וההשפעה הרוחנית הרג' שנית." וברוך הוסיף: "לכם הבחירה." הסופרים לא ידעו למה בדיוק התכוון ה' מזכיר, כי המלה "מאהד" הערבית יכולה להיות גם כסף וגם חומר. אגסי לא השאירם זמן רב בספק. "המחלקה שלנו מצטערת על שלא יכלה להתפתח עד כה לדון בבעיותיכם, הצהיר. "כיום אנו רוצים לעמוד אתכם בי' קשרים יותר הדוקים. הקמנו ועדה שתחליט להעניק פרסים בסך שלושת אלפי לירות, לשירים ולסיפורים מצטיינים בערבית." התנאי היחיד: "שהיו נוגעים לבעית ה' עשור הראשון של המדינה."

מטרה איזה ואינה

האורח החשוב הופיע במערכות עתוני הערב, וחקא בשעות העבודה הבערות ביותר. הוא הסתגר בחדריהם של העורכים הראשיים, יצא מהם כשהוא מלחה בחיוך אדיב ובלתי-צפוי לברית: "הכל יהיה בסדר." אמרו העורכים לרמ"ח יעקב נאש, דובר המטה הארצי של המשטרה.

בערב השלים נאש את הביקור במערכות העתונים היומיים. בפי הקצין נמוך הקומה אשר השתיכותו המפלגתית הקפיצה אותו במהירות מדהימה מדרגת שוטר פשוט ל' אחת הדרגות הגבוהות ביותר בסולם ה' משטרה, היתה בקשה פשוטה: לא לפרסם את שמה של החברה, הקשורה בפרשת תשלום השוחד לפקידים בכירים של מס' ההכנסה בתל-אביב.

במקום ציון לשבח. קצינים אחרים של המטה הארצי עסקו אותה שעה בהשלמת מלאכת השטטוש. בהודעה שנמסרה לעתונים, נאמר כי "פקידו מס' הכנסה ביקש שוחד ממנהלי חברה כלכלית מסוימת, שהודיעה על כך בעוד מועד לשלטונות המס, על מנת לתפוס את מבקשי השוחד בשעת מעשה."

מעשה פאטרויטי כזה ראוי לציון. אולם מנהלי החברה הכלכלית המסוימת, שקשריה הכלכליים עם משרתת ישראל אינם מוטלים (המשך בעמוד 14)

• בניגוד לשמועות שנפוצו בחוגים כל' בליים, הוברר מיד כי חברת י. מ. סחרוב ובניו אינן קשורות בפרשה זו.

מן הצד

חזים חיים זנזורי ואש' תו, במשחק הנמר בכדור' סל על גביע המדינה בין מכבי והפועל ת"א.